

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет”

Брой 1

**“Никога не се съмнявайте, че малка група от
мислещи, отдадени на дадена кауза, хора
могат да променят света. Всъщност светът
е бил променян само по този начин !”
Маргарет Мийд**

Скъпи съграждани, колеги и съмишленици!

От 31 октомври 2014 година стартира проектът „Повишаване активността на гражданския сектор за налагане на прозрачност в работата на Столичен общински съвет”, изпълняван от фондация „Форум за наблюдение и анализ на публични политики” и финансиран от Програмата за подкрепа на НПО в България по финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (2009 – 2014).

Този проект е особено скъп за нас по няколко причини.

Преди 7 години членове на нашия екип започнаха да изразяват своята гражданска позиция по редица решения и предложения за промени в устройствени планове на тогавашното ръководство на район „Триадица”. Постепенно тези действия от спорадични и непланирани, започнаха да се оформят в целенасочена и организирана дейност на фондация „Форум”.

През тези години, около тази ни дейност, имахме изключителния шанс да срещнем борбени и позитивни хора, които като нас вярват, че макар и бавно, с общи усилия можем да постигнем по-чиста, по-хубава, съхранена, но и модерна столица – град, в който е приятно да живееш и можеш да завещаеш да децата си!

Успяхме да инициираме и заедно с екипа на район „Триадица” изпълнихме проект, насърчаващ активното сътрудничество между гражданските организации и

местната власт в процеса на изготвяне на публични политики, чрез използването на механизми за допитване, публична консултация и обществен дебат по въпросите касаещи живота и интересите на гражданите. Включените в проекта представители на районната администрация ни показаха, че не по-зле от нас – гражданите и експертите - разбират проблемите на града ни и биха искали да работят в спокойна, прозрачна и предвидима среда.

Междувременно успяхме да обогатим и озеленим няколко градинки, а докато обогатявахме зелените площи пред бл. 25, в ж.к. “Изток”, видяхме нагледно силата на общността, която иска да създаде нещо красиво и от полза за всички.

За този период разбрахме, че:

1. когато искрено вярваш и работиш упорито за принципна кауза, ще намериш съмишленици и рано или късно ще успеете;
2. в София има много активни хора и с общи усилия можем да постигнем много;
3. за да подобрим средата, ние – гражданите и гражданските организации - трябва да бъдем активните, да изискваме, да търсим и отстояваме правата си.

Затова настоящият проект има за цел да подпомогне диалога, да задава въпроси, да провокира активните граждани и граждански формации да търсят отговори и да намират конструктивни решения на местни проблеми. Успехът на това начинание зависи от всички нас.

*Павлина Петрова,
Изпълнителен директор*

Брой 1

В този брой ще намерите:

Какво разгледа постоянната комисия по УТАЖП на СОС през ноември	стр. 2
Вдъхновява ли ни София днес?	стр. 3
Мобилните търговски съоръжения не са просто „преместваеми обекти”	стр. 13
За паметниците и хората - паметник на загиналите полицаи	стр. 15

КАКВО РАЗГЛЕДА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО УТАЖП НА СОС ПРЕЗ НОЕМВРИ

През месец ноември постоянната комисия по устройство на територията, архитектура и жилищна политика (УТАЖП) на Столичен общински съвет (СОС) проведе само едно заседание - на 05.11.2014 г.

На заседанието бяха разгледани следните документи и въпроси:

1. Доклад, вх. № СО-6600-3807/29.10.2014 г., относно одобряване на проект за ПУП - ИПР на УПИ VIII - 291 за създаване на нови УПИ VIII - 291 и XXVIII - 291 и прокарване на задънена улица от о. т. 270 в до о. т. 270 г, кв. 24, м. в. з. „Киноцентър- 1 ч.“, район „Витоша“ – вносител арх. Петър Диков – според вносителя най-вероятно става дума за делба на съществуващ имот - Приет единодушно.
2. Доклад, вх. № СО-6600-3808/29.10.2014 г., относно одобряване на проект за ПУП-ПР, ПР и план-схеми на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура на квартали 1, 2, м. „Автомостраля Тракия- м. „Прогоно“, район „Панчарево“ – вносител арх. Петър

Диков - става въпрос за планиране на три улици в тази местност, която се намира след поста на автомагистрала „Тракия“ в посока Пловдив и на съоръжения за събиране на вода при интензивни валежи. Тази вода ще се използва по-късно за напояване или ще се изпуска постепенно. В момента всички валежни води се оттичат в р. „Лесновска“, което създава условия за наводнения при екстремни валежи. На въпроса защо за района е определена кота корниз 60 м, арх. Диков отговори, че районът и статутът на терена го позволяват - Приет единодушно.

3. Доклад, вх. № СО-6600-3816/29.10.2014 г., относно одобряване на подробен устройствен план – план за регулация на УПИ IV-5373 (IV-3318) за КОО кв. 33, м. „Студентски град“, район „Студентски“, представляващ неразделна част от плана за регулация на м. „Студентски град“, одобрен с Решение № 468 по Протокол № 70/22.07.2010 г. на Столичния общински съвет – Вносител арх. Петър Диков - Приет единодушно без дебати.

4. Доклад, вх. № СО-1800-109/8/17.10.2014 г., относно поставяне на паметна плоча на големия български сценограф Стефан Савов – Вносител Робърт Янакиев (общински съветник от ГЕРБ) - Приет единодушно без дебати.

5. Доклад, вх. № СО-6200-756/1/29.10.2014 г., относно поставяне на паметник на загиналите полицаи - Паметникът ще бъде издигнат в северозападния край на градинката при църквата Св. Седмочисленици, от страната на ул. „6ти септември“ – Вносител Михаил Владов (общински съветник от ГЕРБ) - Прието с мнозинство.

6. Доклад, вх. № СО-6600-2095/9/17.10.2014 г., относно процедура по чл. 15, ал. 5 във

Проект „Повишаване активността на гражданския сектор за налагане на прозрачност в работата на Столичен общински съвет”

Брой 1

връзка с ал. 3 от ЗУТ и чл. 77 от НОС – Вносител Ивайло Панев - Приет единодушно без дебати.

7. Доклад, вх. № СО-08-23-339/13/14.10.2014 г., относно процедура по реда на §8, ал. 2, т. 1 и ал. 3 от ПР на ЗУТ във връзка с чл. 80, ал. 4 от НОС - Вносител Димитър Сичанов (кмет на район Панчарево) - Приет единодушно без дебати.

8. Доклад, вх. № СО-0810-174/1/15.10.2014 г., относно откриване на процедура за провеждане на публично оповестен конкурс за отдаване под наем за срок от 3 (три) години, на части от имоти – публична общинска собственост (части от тротоари, площади и алеи), намиращи се на територията на район „Триадица”, за поставяне на мобилни търговски съоръжения (колички за хот дог/ палачинки и количка за царевица, пуканки, печени тикви, ядки и др., сезонно – от м.април да м.октомври), обозначени в локални схеми, одобрени от главния архитект на град София, в съответствие с Решение по т.10 на ОЕСУТ по Протокол № ЕС-Д-28 от 12.04.2012 г., Мотивирано предложение за одобрение на схема от 28.04.2014 г. – Вносител Николай Терзиев (кмет на район Триадица) – Приет единодушно без дебати с изключение на възражението от страна на представителя на Общността на софийските граждански сдружения - Инициатива „Граждани за зелена София” относно съответствието между мобилните, преместваемите и сезонните обекти.

9. Доклад на Работната група за разглеждане на постъпилите възражения по списъците на районите на гражданите, които имат право да бъдат настанени в общински жилища под наем за 2014 г. - Вносител - Лорита Радева (общински съветник от ГЕРБ), Венетка Серафимова

(общински съветник от ГЕРБ), Николай Белалов (общински съветник от БСП) - Приет единодушно без дебати.

ВДЪХНОВЯВА ЛИ СОФИЯ ДНЕС?

В процеса на сформирание на екипа на проекта, дискусиите, които имахме и създаването на първите материали на бюлетина, у нас започна да се оформя усещането за липса на хомогенност и комплексност в решенията, които се взимат в постоянната комисия по УТАЖП и СОС по отношение на стратегическите цели за развитие на Столицата, както и липса на съгласуваност на инициативите, предложенията и решенията с редица стратегически документи.

Този анализ не претендира за изчерпателност. Той няма за цел да обвинява или да поставя под съмнение изначално доброжелателната инициатива от страна на местната власт в София. Това е само първи опит да поставим начало в изясняване на логиката в процеса на вземане на решенията от постоянните комисии и СОС, както и кои са стратегическите и нормативни документи, с които инициативите и предложенията за промяна трябва да бъдат съгласувани.

София е най-големият град и столица на България. Основан преди хилядолетия, днес градът е културен и икономически център на България, място за живот, учене и бизнес за повече от 2 000 000 души.

Градът е разположен на стратегически кръстопът, през който се осъществява връзката между Западна Европа (през Белград-Скопие-Пловдив-Истанбул) и страните от Близкия и Средния изток, между

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет”

Брой 1

Дунавското крайбрежие и Беломорието, между Черноморието и Адриатика.

София притежава завидно за столица природно местоположение сред планините Витоша, Люлин, Плана, Лозенска и Стара планина. През вековете на своето развитие градът е съумял да опази голям брой ценни културни и религиозни паметници от отминали велики епохи. В околностите на Витоша, Лозенска и Стара планина са издигнати множество манастири, които формират така наречената Софийска света гора.

Съвременното развитие на столицата е противоречиво. Разбира се, не бихме се съгласили, че в София се случват само лоши неща, свързани с развитието на града. Столицата е по-чиста, по-осветена, по-организирана през последните години и в същия момент градът застрашително нараства, а строителството и градоустройствените решения не рядко правят компромиси с определени правила и норми.

На интернет страницата www.stara-sofia.com, където могат да бъдат намерени великолепни фотографии на стара София, намираме и едно описание за столицата, което изключително ни импонира:

„Градовете са като хората - раждат се, развиват се, живеят и се променят. Всеки от нас мисли, че познава София. Та как иначе, нали ежедневно крачим забързани по жълтите павета, любуваме се на Народния театър или палим свещичка в катедралата „Свети Александър Невски“. София обаче има своите тайни, скрити дълбоко в нейното минало. За едва 130 години градът преживява три мащабни трансформации. От кален ориенталски градец след Освобождението София бързо и уверено се

превръща в модерна столица на младата българска държава. Едва няколко десетилетия по-късно, в края на Втората световна война, голяма част от красивите улици и площади са безмилостно унищожени от англо-американските бомбардировки, за да бъдат заменени от монументалните строежи на новата власт. Днес градът отново се променя, този път пред самите нас. Хармоничните стари фасади се заменят със стъклени "билдинги", а някогашните градинки отстъпват място на нови търговски центрове.“¹

И така, все по-често пред нас застава въпросът - ще съумеем ли като общество да се обединим около посоката, в която искаме да се развива София? Ще приемем ли предизвикателството заедно да формираме и провеждаме системни политики за възстановяване и развитие на градската среда в тази избрана от нас посока? Ще съумеем ли да запазим автентичността и умело да вплетем модерното в София? Ще я направим ли достъпен град?

В процеса на проучване, обсъждане и анализ на различни стратегически и нормативни документи, които касаят развитието на столицата, установихме няколко неща, описани по-долу.

- **Визия за краткосрочно и дългосрочно развитие на София и стратегически документи, свързани с нея**

Интегрираният план за градско възстановяване и развитие на един град е основен стратегически документ, който в зависимост от срока си, дефинира приоритетите за развитие, както и подходите, инструментите и начините, по които приоритетите ще станат реалност в

¹ <http://www.stara-sofia.com/about.html/>

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет“

Брой 1

края на периода. *Интегрираният план за градско възстановяване и развитие на София 2014 – 2020 г. (ИПГВР)* е разработен в рамките на проект, финансиран от ОП „Регионално развитие“ (2007-2013) ² и е приет от СОС на 27.06.2013 г. с 52 гласа „за“ и 1 „въздържал се“ ³.

В анализите си от следващите броеве на бюлетина отново ще разглеждаме Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на София 2014-2020. Тук ще представим само рамката и някои по-важни аспекти от представянето в Приложение 1 на ИПГВР 2014-2020.

„Основната цел на ИПГВР София е дефинирана от наличните документи и е насочена към „трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние“ на градската територия, чрез интеграция на всички дейности в плана по начин, който позволява от връзката на отделните части да се получи онази синергия, която ще окаже значително въздействие върху облика на целия град.“

Задачите на ИПГВР са определени в Техническата спецификация, в съответствие с Методическите насоки за разработване и прилагане на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие и в конкретния случай обхващат:

1. Изготвяне на Проблемен и целеви анализ;
2. Разработване, обсъждане и приемане на Визия за развитие на София до 2020 г.;
3. Определяне зони на въздействие;
4. Идентифициране на заинтересовани страни;
5. Провеждане на обществени обсъждания, анкети и кръгли маси;

² www.sofiaaxi.eu

³

<http://www.sofiaaxi.eu/news/2013/7/5/413476873059.html>

6. Дефиниране на Стратегия и цели на ИПГВР;
7. Идентифициране на проектни идеи, проекти и ПЧП;
8. Съставяне на план график и програма за реализация на ИПГВР;
9. Изготвяне на бюджет на ИПГВР;
10. Предложение за система от индикатори за наблюдение и оценка на ИПГВР;
11. Изработване на Преценка за необходимостта от Екологична оценка на ИПГВР;
12. Подготовка на Задания за ПУП;
13. Подготовка на Задания за проекти, включени в ИПГВР.

Освен предвижданията на новите регламенти на ЕК, при разработването на ИПГВР София като отправни точки са използвани идеите, целите и приоритетите в посочените по-долу документи:

- Лайпцигската харта за устойчиви европейски градове (2007 г.), основополагащ документ за политиката на ЕС за градско развитие.
- Декларацията от Толедо (2010 г.), която насърчава общото разбиране за интегриран подход в градското развитие.
- Стратегия "Европа 2020", за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж (2010), която цели изграждането на нов икономически модел, основан на познания, нисковъглеродна икономика и високи равнища на трудова заетост.
- Териториален дневен ред на Европейския Съюз 2020 (2011 г.), визиращ единния интегриран и междусекторен подход за превръщането на основните териториални

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет”

Брой 1

- предизвикателства на ЕС в потенциали, за да се гарантира балансирано, полицентрично и устойчиво териториално развитие.

Част от стратегическите фактори и условия за развитие на гр. София в перспектива до 2020 г. е следния анализ: „София и България са изправени пред предизвикателството на ниска достъпност и малки пазари, които в съчетание създават икономически неизгодно положение. Това налага целенасочена политика към новите фактори за развитие - знания и иновации и превръщане на София в „интелигентно” място.

Според индикатора за иновативност на икономиката на 120 големи европейски градове, през 2010 г. столицата е на 109 място, а през 2011 г. - на 116. Според изследвания на ESPON, България, Румъния, Словакия и балтийските държави изостават в секторите нанотехнологии, биотехнологии, информационни технологии и когнитивна наука, което намалява конкурентостта им. Съгласно индекса за „зелен” град, който измерва екологичното състояние на 30 големи града в Европа, София е на предпоследно място.“

В ИПГВР на София откриваме визията за София до 2020 година, която съдържа следните 4 ключови послания:

София - Град на хората и за хората: София в XXI век ще предложи на хората, които живеят, работят, творят, инвестират или посещават града красива, вдъхновяваща, безопасна и приобщаваща среда, която ще изгради чувството за принадлежност, съпричастност, идентичност и гордост.

София - Интелигентен и съзидателен град: София е не само административна, но и културна столица на страната, с огромен

човешки потенциал, висококачествени образователни и изследователски институции, културни центрове и традиции. Това може да изведе града до равнището на водещите центрове за иновации и съвременни технологии, изкуство и култура.

София - Автентичен и жизнен град: София е град с богато културно напластяване, съхранено през вековете, с хармонично стилово, религиозно и естетическо съжителство на културното наследство и традиционна толерантност, които искаме да превърнем в неразделна част от неговия живот.

София - Зелен и привлекателен град: София в XXI век ще съхрани не само зелената система и връзките с планините, но ще доразвие онези асоциации, идеи и инициативи за “зелено планиране”, “зелено строителство” и “зелена икономика”, с които ще обогати принципите за “зелени градове” в Европа.

Всяко от предложените във Визията за развитие на София ключови послания покрива определени аспекти от развитието на града в унисон с принципите на интегрираното градско планиране. В първото послание водещи са *социалните аспекти*, като акцентът е върху човека. Във второто послание водещи са *икономическите аспекти* с акцент върху иновациите и креативността. Третото послание покрива *архитектурно-пространствените и културно-историческите аспекти*. Четвъртото послание включва *екологичните аспекти* и ефективното използване на ресурсите.

На всяко ключово послание във Визията съответства стратегически приоритет за развитие на града, на който са подчинени група от стратегически цели (СЦ), които

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет”

Брой 1

според авторите са пряко отражение на Визията за развитие на София и трябва да доведат до нейното осъществяване или поне осезателно развитие в желаната посока:

Приоритет 1: Хуманизиране и обновяване на градската среда

СЦ 1.1. Стимулиране на активното гражданско участие.

СЦ 1.2. Приобщаване на необладаваните, социално слабите и беззащитните.

СЦ 1.3. Стимулиране на пешеходното и велосипедното движение.

СЦ 1.4. Създаване на удобна, достъпна и безопасна жизнена среда.

Приоритет 2: Развитие на икономика, базирана на знанието, иновациите и творчеството

СЦ 2.1. Създаване, привличане и задържане на интелигентни, образовани и креативни личности.

СЦ 2.2. Стимулиране на изкуството, културата и творческите индустрии.

СЦ 2.3. Развитие на науката, иновациите и високите технологии.

СЦ 2.4. Въвеждане на електронно управление и модерна администрация.

Приоритет 3: Запазване на автентичността и повишаване на жизнеността на градския център

СЦ 3.1. Съхраняване на традициите, културното многообразие, религиозната и етническата толерантност.

СЦ 3.2. Социализиране и експониране на културното наследство.

СЦ 3.3. Развитие на обществените пространства и пешеходни зони, обновяване на градския център.

СЦ 3.4. Глобално брендиране на града и развитие на туристическия му потенциал.

Приоритет 4: Опазване и ефективно използване на природните ресурси

СЦ 4.1. Опазване, поддържане и развитие на зелените площи и връзките с планините.

СЦ 4.2. Използване на минералните води и водните ресурси за спорт, здраве и развлечения.

СЦ 4.3. Стимулиране на енергийната ефективност и възобновяемите източници.

СЦ 4.4. Подобряване на чистотата на града и развитие на модерна система за управление на отпадъците.

Съгласно решението на СОС от 27.06.2013 г. Кметът на Столична община внася ежегодно в срок до 30 септември доклад за изпълнението на Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на София 2014 – 2020 г. и за неговата актуализация. С интерес ще проследим първия доклад по изпълнението на този план.

Това, което остава като открит въпрос е доколко решенията и предложенията разглеждани и приемани от постоянните комисия на СОС се съобразяват с този интегриран план. До този момент не намерихме текст, който да индикира, че някой прави проверка за съответствие между предлаганите промени и инициативи и Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на София 2014 – 2020 г. и визията за развитие на столицата до 2020 г.

Друг основен стратегически документ, но на национално ниво, е *Националната концепция за пространствено развитие 2013 – 2025* (НКПР). Тя е средносрочен стратегически документ, който задава насоките за устройство, управление и

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет”

Брой 1

опазване на националната територия и акватория и създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики в България. Заедно с *Националната стратегия за регионално развитие 2012 – 2022 г.*, тя е основен документ в най-новото българско законодателство и дългоочакван инструмент за интегрирано планиране и устойчиво пространствено, икономическо и социално развитие.

За 1-во йерархично ниво на българската столица, като център с европейско значение, НКПР 2013 - 2025 предвижда по-нататъшно стимулиране на качествено интензивно развитие и ограничаване на екстензивното развитие.

Това означава, че всички документи, предложения, инициативи и решения в областта на столичното градоустройство ще трябва да подпомагат развитие на града по отношение на *качественото* измерение на средата в столицата:

По-здравословна, по-чиста среда, повече места за отдих, по-красиви и адекватни на околните сгради, по-качествено строителство, по-зелен град, задоволяване на нуждите от паркоместа без отнемане от зелените области, запазване на облика на столицата, повече „въздух“ между сградите и т.н.

По никакъв начин документите и решенията, касаещи сегашното и бъдещо развитие на София не трябва да спомагат за увеличаване на количеството без подобряване на качеството (екстензивното развитие).

На пръв поглед изработването и най-вече припознаването като „своя“ на визията за развитието на една столица, особено в българския контекст, не е лесна работа –

винаги ще има недоволни, протестиращи и обжалващи. Трудността в припознаването и прилагането на стратегията, обаче, е само на пръв поглед. Стратегията задава определената посока в няколко области от нашия живот, около които гражданите и обществеността на София се обединяват. Всеки гражданин, всяка институция след това, трябва да съобразява действията си с тази посока, например един от посочените по-горе:

○ *София – зелен и привлекателен град*
Опазващ околната си среда и ефективно използващ ресурсите си

Единици са хората, които не биха дали еднозначен положителен отговор на въпросите: *Искам ли София да е град опазващ околната си среда? А искам ли ефективно да използва ресурсите си?!*

Впоследствие, след като всички ние сме приели това като наша обща цел, към която се стремим, всеки, тръгващ да инициира/прави нещо в границите на София, както и на местните власти, които го одобряват, трябва да си отговори:

Вписва ли се тази инициатива в приоритетите за развитие на столицата като град, опазващ околната си среда и ефективно използващ ресурсите си или не се вписва?

И оттам инициативата/предложението се приема или не.

Дали София ще приеме предизвикателството да бъде устойчиво развиващ се град, способен да управлява и насочва промяната и да се адаптира към глобалната култура, взимайки пример от други европейски столици? Отговорът на този въпрос предстои да бъде даден в съвсем скоро бъдеще, а активността на

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет“

Брой 1

всеки член на обществото за намиране на положителния отговор е от ключова важност.

• **Кадастрална карта на София**

София все още няма кадастрална карта, покриваща цялата ѝ територия. За нуждите на столицата и държавата, в момента се изработва кадастрална карта на 8 района така 5 района остават без.

В литературата съществуват различни мнения за произхода на думата „кадастр“. Според едни това е дума от латински произход и означава регистри с данни за имотите и собствениците. Според други думата е от гръцки произход и отразява разпределението на собствеността върху недвижимото имущество.

Кадастрът представлява технико-икономическа система от информация, на която правото придава определено значение и чрез нейните носители се събира, съобщава и използва информация, която е годна за вземане на различни решения.

Разбира се, изработването на кадастрална карта дори на един град изисква сериозни финанси, но най-вече желание това да се случи, от страна на вземащите решения.

Тук е мястото да отворим една голяма скоба и да припомним проекта „Кадастр и имотен регистър“, стартирал през 2001 г. със заем от Световна банка в размер на 28 720 000 евро, субсидия от републиканския бюджет в размер на 7 200 000 евро и дарение от правителството на Холандия на стойност 2 000 000 щатски долара. Бенефициенти по заема са Министерство на регионалното развитие и благоустройството чрез Агенцията по геодезия, картография и

кадастр и Министерство на правосъдието чрез Агенцията по вписванията.⁴

Проектът „Кадастр и имотен регистър“ включва множество специфични дейности като:

- създаване на цифрова кадастрална карта и регистър за България,
- подпомагане на институционалното развитие на Агенция по геодезия, картография и кадастр и Агенция по вписванията,
- създаване на нормативна база,
- изграждане на национална информационна система на кадастра и имотния регистър.

Информационната система на кадастра и имотния регистър трябва да уеднаквят практиките във всички регионални служби на двете агенции и да улеснят обслужването на клиентите на „едно гише“.

За тези близо 36 млн. евро и 2 милн. щ.д. Министерство на регионалното развитие и благоустройството чрез Агенцията по геодезия, картография и кадастр и Министерство на правосъдието чрез Агенцията по вписванията създават Информационната система на кадастра и имотния регистър, за което са наградени от Световната банка през 2008 г. за първата успешно завършена, внедрена и работеща на национално ниво система, финансирана с пари от СБ. Единен кадастр на България обаче няма. 13 района от София град, включително централните също нямат още.

4

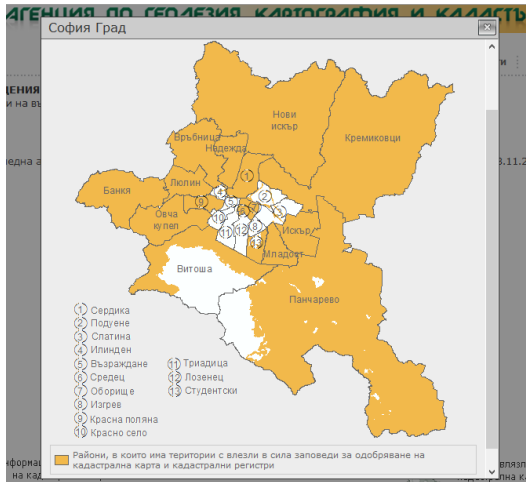
<http://www.mrrb.government.bg/?controller=news&id=1988>

Проект „Повишаване активността на гражданския сектор за налагане на прозрачност в работата на Столичен общински съвет“

Брой 1

Източник: Агенция по геодезия, картография и кадастър⁵

Какво би ни дало на нас, като граждани на София и собственици на имоти, създаването на цялостен кадастър на столицата?

При сега действащата система на вписване, достъпът до информация в службите по вписванията е затруднен и няма гаранции, че справката относно имота и носителя на правото отговаря на действителното състояние по следните причини:

- Огромен обем на натрупаната информация – азбучниците се водят от 1910 г. по правило, общо за всички години и се пазят 100 г. Цялата информация е в книги, които имат спешна нужда от реставрация и сканиране;
- Начин, по който се извършват вписванията - при поименната система;
- Непълнота на информацията - не подлежат на вписване констативните нотариални актове, в т.ч. придобиванията по наследство;
- Големият брой ипотеки, на които е изтекъл 10-годишният срок на действие на вписването и те не са били подновени

⁵ <http://www.cadastre.bg/maps/sofiya-grad>

навреме - вписването е вече безпредметно, но съществува.⁶

Създаването на цялостен кадастър на София по Закона за кадастърта и имотния регистър (ЗКИР) от своя страна ще позволи:

- уточняване границите на всеки имот и ще му даде уникален за цялата страна номер;
- създаване на ясно проследима връзка между кадастърта и имотния регистър, чрез която ще се поддържат актуални данни и в двете системи;
- вписването да се извършва в партиди по имоти, като данните, които се съдържат в тях, дават цялостна картина на правното състояние на имота – какво е вещното право, съответно тежестта и кой е неговият носител;
- да се вписват констативните нотариални актове и обявените завещания, което ще осигури по-голяма пълнота на регистъра.

Интересно е да знаем, че докато столицата на България все още няма единен кадастър, в Западна Европа вече се говори за 4D кадастър. Много общини в Германия например възлагат да се прави и кадастър на покривите. Там се изчислява, къде могат да се поставят панели за производство на битов ток. Във френския град Лион пък, и не само там, от доста години правят кадастър на пешеходните пътеки, които заснемат през годината. Пресмятайки общата им площ, се изчислява какво количество боя е необходима, за да се боядисат; и т.н.⁷

⁶ <http://www.cadastre.bg/node/4278/4279/4281>

⁷ <http://stroitelstvoimoti.com/инж-ангел-янакиев-председател-на-кама>

Брой 1

• Устройствени планове

Устройствените планове биват Общи устройствени планове и Подробни устройствени планове.

Общият устройствен план (ОУП) се разработва за териториите на община с нейните населени места и землищата им; част от община, обхващаща група населени места с техните землища; град с неговото землище (разработваната територия може да не съвпада със землището на града); селищни образувания с национално значение съгласно Закона за административно - териториалното устройство на Република България.

С ОУП се определят:

1. общата структура на територията - предмет на плана: жилищни територии, производствено-складови територии, територии за озеленяване и специалните озеленени площи, територии за спорт и развлечения, територии за обществено обслужване, територии с обекти на културно-историческото наследство, територии за курортно-туристическо и вилно строителство, територии за мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура, земеделски територии, горски територии, територии за природозащита, нарушени територии за възстановяване, територии със специално, с друго или със смесено предназначение;
2. устройствени зони за всяка от териториите. Например се определя зона за жилищно застрояване, промишлено, озеленяване и др.
3. кои територии са публична държавна собственост и публична общинска собственост, и режимът на тяхното устройство;

4. изискванията към естетико-композиционното изграждане на територията;

5. изисквания за устройство на достъпна за цялото население среда, включително за хората с увреждания.⁸

Наличието на ОУП създава, ако не невъзможност, то поне ограничение пред хаотичното застрояване и презастрояване на града.

Подробният устройствен план (ПУП), от своя страна се създава като приложение на общия градоустройствен план. В случай, че за населеното място няма общ устройствен план, се създава направо ПУП. Подробните устройствени планове могат да бъдат застроителни и регулационни, по вертикалното планиране, кварталнозастроителни и силуетни, за архитектурно-художествено оформяване на населеното място или части от него, комуникационни, за благоустрояването и други необходими планове.

Планът се придружава от планове за вертикално планиране, планове-схеми за комуникационно-транспортната мрежа, за водоснабдяване, канализация, електрификация и при нужда – за зелени системи, за геоложки проучвания, за топлоснабдяване, газоснабдяване, за далекосъобщения и други, които се одобряват едновременно с подробния устройствен план като неразделна част от него.

Подробните планове определят в окончателна форма предвижданията и установяват необходимите мероприятия за

⁸

<http://www.geoimot.com/index.php?lang=bg&page=FAQ&faqId=38>

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет“

Брой 1

архитектурно - градоустройствено изграждане, преустройство и развитие на населеното място и свързаната с него зона на влияние.

Интересно за целите на нашия анализ е, че според Чл. 3, ал. 1, т. 1, 2 Наредба N: 8 за обема и съдържанието на устройствените планове от 14 юни 2001 г. и в съответствие с изискванията на чл. 7 и 10 ЗУТ, устройствените планове имат за цел да създават:

- планова основа за дългосрочно, устойчиво устройствено развитие на териториите, обвързано с документите за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие и с документите за стратегическо планиране на пространственото развитие, регламентирани в Закона за регионалното развитие⁹ (ЗРР);
- условия за живеене и реализация на дейности за приоритетно социално-икономическо развитие;

Според Чл. 2. на същата Наредба, разпоредбите й:

„са задължителни за всички физически и юридически лица, които разработват устройствени планове, наричани накратко

⁹ Според Чл. 9. На ЗРР „Системата от документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие обхваща:

1. Националният план за развитие;
2. Националната стратегическа референтна рамка;
3. Оперативните програми, съфинансирани от фондовете на Европейския съюз;
4. Националната стратегия за регионално развитие;
5. Регионалните планове за развитие;
6. Областните стратегии за развитие;
7. Общинските планове за развитие.“

„изпълнители“, за органите и лицата, които възлагат изработването им, наричани накратко „възложители“, както и за органите, които съгласуват, приемат и одобряват устройствени планове.“

Дали и как устройствените планове, които се създават и гласуват в постоянните комисии към СОС създават такава основа за дългосрочно, устойчиво устройствено развитие на територията на София, след като:

- Никъде в предложенията за промени, внасяни за обсъждане в комисии и гласувани от СОС, извън съгласуването с конкретни закони и поднормативни документи, не се посочва как предложенията са обвързани с документите за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие и с документите за стратегическо планиране на пространственото развитие, регламентирани в Закона за регионалното развитие (ЗРР);
- Не могат да бъдат открити стратегически или нормативни документи, касаещи градското развитие на София, които да дават дефиниция за „Създаване на условия за живеене и реализация на дейности за приоритетно социално-икономическо развитие“;
- Могат да бъдат задавани много въпроси как ПУП-овете, променени и приемани от СОС създават условия за живеене и реализация на дейности за приоритетно социално-икономическо развитие, след като не минават през *Оценка на въздействието на политиките и регулациите*;
- Не е ясно кога ще бъде изработен Общ подробен устройствен план на София;
- В процеса на внасяне, обсъждане и приемане на ПУП-ове в комисии на СОС,

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет“

Брой 1

те невинаги се публикуват “в процедура – внесени за разглеждане от СОС” или “в процедура – обявяване на решения на СОС”¹⁰. Невинаги е ясно в какъв формат ще бъдат представени те на заседанието. Дали ще са в печатни или електронни формати, така че да бъдат лесни за търсене и разглеждане не само от общинските съветници, но и от интересувачи се и заинтересовани страни;

- Липсва сборна карта на София, която да препраща към различните ПУП-ове и техния статут. Тези планове се изготвят от различни фирми и в различни стилове. Различните ПУП-ове са в различна фаза, стават все повече и гражданите трудно се ориентират в какво положение на проектна готовност се намира техният квартал/жилищен комплекс.

Със сигурност този анализ не е изчерпателен, но той и не цели това. Той

¹⁰ По принцип процесът на съгласуване на ПУП може да бъде проследен на страницата на НАГ: http://sofia-agk.com/index.php?option=com_content&task=view&id=58&Itemid=26 в меню ПУП:

[Подробни устройствени планове - първо обявяване в Държавен вестник и обществено обсъждане](#)

[Подробни устройствени планове - в процедура - разглеждане от ОЕСУТ и корекции](#)

[Подробни устройствени планове - в процедура - внесени за разглеждане от СОС](#)

[Подробни устройствени планове - в процедура - обявяване на решения на Столичен Общински Съвет \(СОС\)](#)

[Подробни устройствени планове - обжалвани в съда](#)

[Подробни устройствени планове - влезли в сила](#)

[Подробни транспортно-комуникационни планове](#)

[Подробни устройствени планове - изпратени за съгласуване](#)

поставя въпроси, чиито отговори биха позволили да се въведе логика и комплексност в процеса на вземане на решения на местно ниво. В рамките на проекта ще се постареем да открием отделните парчета от пъзела, чието подреждане ще ни позволи да разберем как да се водят системни и устойчиви политики в Столична община на основата на взаимно уважение и ангажираност на всички заинтересовани страни.

Ще завършим с няколко цитата от различни исторически и стратегически документи, които, за да не се изгубим по пътя, да ни напомнят накъде сме тръгнали:

„Град София има потенциала да премине в по-горна категория на европейските Metropolitan European Growth Area (MEGA), която се определя от оценките за население, икономически показатели, конкурентоспособност, свързаност, интензитет на употреба на знания.”¹¹

Реализирането на тази цел зависи от цялостното социално-икономическо и културно развитие на София, подпомагано от разнообразни политики и инструменти. Сред тях сериозна роля ще има изпълнението на ИПГВР и съобразяването на пространственото развитие с предвижданията на ОУП на столична община. От значение е и участието на София в европейска мрежа на сътрудничество с други европейски градове, поканата за Европейска столица на културата 2019 г., което мобилизира допълнителни ресурси и стимулира нови инициативи.“

¹¹ Вж. European Spatial Planning Observatory Network /ESPON/11.1. Potentials for polycentric development in Europe

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет“

Брой 1

*из Национална концепция за
пространствено развитие за периода
2013-2025 г.*

„Втората стратегическа цел е свързана с преодоляването на слабите страни в развитието на общината, а именно дисбаланса в развитието на ядрото (гр. София) и неговият хинтерланд (околоградска зона).

...

Балансираното развитие трябва да излезе извън рамките на общината и да обхване територията на Столичната агломерация, както е заложено в Стратегията за регионално развитие на област София за периода 2005 –2015 г. и Регионалния план за развитие на Югозападен район за планиране (2007-2013 г.).

Засилената и неуправляема миграция към ядрото може да постави гр. София в прагово пространствено и техническо състояние, което да бъде пречка за постигането на устойчивост в развитието на общината и региона като цяло.“

*из Общински план за развитие на
Столична община 2007 - 2014*

„Много от действията по реализиране на Национална концепция за пространствено развитие ще изискват ангажиране на широка социална основа чрез структури на гражданското общество. Постепенното изграждане на такава неформална мрежа от партньорства за пространствено развитие е верният път към реализацията на НКПР чрез:

- ✓ Засилване на координацията и кооперирането в планирането, имащо пространствени въздействия – както вертикално (между нивата на управление), така и хоризонтално – между секторните политики и администрации;

- ✓ Отчитане на функционалните взаимодействия между различните териториални единици и пренебрегване на формалните им граници (засилване на междуобщинското, междуобластното и междурегионалното сътрудничество);

- ✓ Помиряване на противоречията между целите и интересите на различните секторни политики и прилагане на решения с балансиран, многосекторен интерес.“

*из Национална концепция за
пространствено развитие за периода
2013-2025 г.*

„С Узаконяването на плана „Мусман“ (12 април 1938 г.) се поставя началото на нов период в развитието на София.

...

Той създава предпоставки за прекратяване на хаотичното застрояване на града и поставя началото на едно правилно научно и целесъобразно изграждане на София. Направен е опит да се преодолеят последиците от задръстването на централните части. В зоната извън тях се предвижда нискоетажно, богато озеленено жилищно строителство. Идеята си за превръщане на София в градински град Мусман защитава и чрез блестящо развитата мрежа от паркове и озеленени части на града. Трите големи парка - Западният, Южният и Дървенишкият, са обединени с други свободни пространства чрез един своеобразен „зелен ринг“ и превърнати в една цялостна зелена система. Мощен „зелен клин“ осигурява връзката на стария град с Витоша. Озеленените пространства в района на гробищата и кв. „Хаджи Димитър“, осигуряват „продухването“ на града откъм Стара планина.“

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет“

Брой 1

*из София – 127 години столица,
Съвременното градоустройствено
развитие (1938-1999)*

<http://www.sofia.bg/history.asp?lines=2051&next=1&update=all>

„София – град на хората и за хората:
въдъхващ, ангажиращ и приобщаващ
жителите си

София – автентичен и жизнен град:
съхраняващ миналото си и отворен към
бъдещето

София – зелен и привлекателен град:
опазващ околната си среда и ефективно
използващ ресурсите си

София – интелигентен и съзидателен град:
стимулиращ знанието, иновациите и
творчеството“

София - Визия 2020

За коментари и предложения по темата сте
добре дошли да ни пишете на [office@forum-
bg.org](mailto:office@forum-bg.org)

**МОБИЛНИТЕ ТЪРГОВСКИ СЪОРЪЖЕНИЯ НЕ
СА ПРОСТО „ПРЕМЕСТВАЕМИ ОБЕКТИ“**

Една от точките в дневния ред на
заседанието на постоянната „Комисия по
устройство на територията, архитектура и
жилищна политика“ от 05.11.2014 г. бе
свързана с одобрение за откриване на
процедура за провеждане на публично
оповестен конкурс за отдаване под наем на
части от имоти на територията на район
„Триадица“, за сезонно поставяне на
мобилни търговски съоръжения - колички за
хот дог/палачинки и количка за царевица,
пуканки, печени тикви, ядки и др.¹²

¹² Тази точка в дневния ред на комисията
изглежда по следния страховит начин:
„откриване на процедура за провеждане на

На сайта на Столична община, в раздел
Архитектура и градоустройство¹³, са
публикувани въпросните схеми, както и
писмото, с което главният архитект на София
Петър Диков уведомява районния кмет
Николай Терзиев, че с последващо решение
(от 29.05.2013 г.) е одобрена схема на
рекламни елементи и градско обзавеждане
за бул. Витоша-пешеходен участък, в чийто
обхват не са предвидени мобилни търговски
обекти. Тъй като тази схема е действаща в
момента, тя отменя всички предходно
одобрени схеми за този участък.

Тук възниква въпросът – защо с промяната
във виждането на архитектите за визията на
даден район, всяка одобрена схема може да
бъде отменена по всяко време от друга
схема?

Мобилните търговски съоръжения не са
просто „преместваеми обекти“, те са бизнес
на колела. Бизнесът на колела се превръща
във все по-привлекателна идея за
предприемачите в развитите
страни. Причината за нарастващата му
популярност се обуславя от нуждата на
потребителите в големия град от нещо
бързо и удобно, което да се впише в ритъма
на динамичното им ежедневие. Според

публично оповестен конкурс за отдаване под
наем за срок от 3 (три) години на части от имоти
– публична общинска собственост (части от
тротоари, площи и алеи), намиращи се на
територията на район „Триадица“, за поставяне
на мобилни търговски съоръжения (колички за
хот дог/палачинки и количка за царевица,
пуканки, печени тикви, ядки и др., сезонно – от
м.април до м.октомври), обозначени в локални
схеми, одобрени от главния архитект на град
София, в съответствие с Решение по т.10 на
ОЕСУТ по Протокол № ЕС-Д-28 от 12.04.2012 г.,
Мотивирано предложение за одобрение на схема
от 28.04.2014 г.“

¹³ [http://sofia-
agk.com/index.php?option=com_content&task=view&id=361&Itemid=40](http://sofia-agk.com/index.php?option=com_content&task=view&id=361&Itemid=40)

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет”

Брой 1

анализ на пазара на мобилните храни и напитки, цитиран от сайта франчайзинг.бг¹⁴, този отрасъл ще достигне обем на продажбите от 2,6 млрд. долара в близките няколко години.

Бизнесът на колела е силно конкурентноспособен, поради сравнително по-ниските разходи за стартиране и функциониране в сравнение със стационарните магазини и заведения. Най-голямото му предимство е именно неговата мобилност. Той може и трябва да е разположен там, където са и хората, а ако локацията стане недостатъчно доходоносна, нейната смяна би трябвало да е лесна и да не коства почти никакви средства. Дали е така в България?

Местоположението на мобилните обекти се определя по процедура разписана в Наредбата за преместваемите обекти, за рекламните, информационни и монументално-декоративни елементи и за рекламната дейност на територията на Столична община. Наредба със същото име първоначално е приета през 2007 година, но както разбираме от доклад на главния архитект на София от април 2013 г.¹⁵, текстове от въпросната наредба са били многократно оспорвани и отменени от административния съд. През 2011 г., в

рамките на водено дело Административният съд-град София, установява, че Наредбата е приета при допуснато съществено нарушение на предвидената в Закона за нормативните актове процедура. На това основание всеки текст от нея може да бъде оспорван, което създава нестабилност на уредените отношения. С цел осигуряване на такава стабилност главният архитект на столицата предлага приемането на нова наредба. Съгласно представения на 06.11.2014 г. на заседание на СОС доклад, обхватът ѝ е разширен с начина на поставяне на някои нови видове обекти и елементи като съоръжения за достъпна среда за хора с увреждания и др. Текстове в нея са хармонизирани с останалата нормативна уредба на СОС и са спазени процедурите за обявяване и обществено обсъждане на проекта със заинтересованите страни и организации. Новата наредба е приета на заседание на СОС на 06.11.2014 г.¹⁶.

Процедурата за съставяне и одобрение на схема за разполагане на преместваеми обекти включва обществени поръчки, проектантите, главни архитекти на райони и на Столична община, комисии и гласуване в общинския съвет. Не изглежда свръх сложно, но за сметка на това със сигурност е много времеемко. Хората от бранша казват, че отнема минимум една година.

Това да има ред в разполагането на мобилните търговски съоръжения в зависимост от спецификата на градската среда по принцип е задължително. Това, което е важно обаче е да има стабилност и

¹⁴ Повече за бизнеса на колела по света и у нас може да намерите на следния линк: <http://franchising.bg/bg/%D0%B1%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D0%B8/%D0%B1%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B8/%D0%BD%D0%BE%D0%B2-%D0%B1%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BB%D0%B0>

¹⁵ Достъпен на: http://sofia.bg/proekti%20NA/nag_0513.pdf

¹⁶ Новата наредба може да бъде разгледана на следния линк: <http://web2.apis.bg/sofiacouncil/p.php?i=2414168&b=0>

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет”

Брой 1

предвидимост поне в средносрочен период. Важно е да се направи комплексен анализ на ситуацията и да се изработи обща визия за разположението на мобилните търговски обекти в отделните райони на София за период от няколко години. Това разположение да бъде съобразено с това на преместваемите и сезонните съоръжения. Общността на софийските граждански сдружения - Инициатива „Граждани за зелена София” депозират в СОС предложение за такава стратегия през 02.2012 г.. До този момент то не е разгледано от комисията.

Специалистите твърдят, че мобилният бизнес все още не е достигнал своя пик в Европа, но неговото бурно развитие тепърва предстои. Все по-динамичният и забързан живот ще ни отведе до нестандартните идеи на американския мобилен бизнес и в бъдеще освен обичайните колички за храни и напитки, ще се появят цели подвижни магазини и офиси. На българското изложение за нов бизнес [Franchising Expo](#) се представят франчайз вериги за мобилен бизнес, като хот-дог количките на „КЕН” и появилото се на скоро „Кафе на колела”. Този бизнес очевидно набира скорост и е добре навреме да се помисли за системно решение.

Интерес у нас събуди и въпроса защо конкурсът за отдаване под наем на площ за разполагане на мобилни търговски обекти се провежда цели две години и половина след одобрението на схемите. Това са пропуснати ползи за приблизително 20 месеца, както за общината във вид на наем, така и за бизнеса, работниците, които биха били наети на обектите, гражданите, които биха се възползвали от удобството на мобилните обекти в близост до дома, офиса и мястото за разходка. Предполагаме, че за

това си има основателна причина. Ако от район Триадица я споделят с нас, ще се радваме да я публикуваме, защото една от целите на този бюлетин е да разпространява информация и да подкрепя диалога между институциите и гражданите. Във Форум твърдо вярваме, че институциите и гражданите не трябва да се борят един с друг, а да си партнират за един по-уреден и по-спокоен живот за всички нас.

За коментари и предложения по темата сте добре дошли да ни пишете на office@forum-bg.org

ЗА ПАМЕТНИЦИТЕ И ХОРАТА - ПАМЕТНИК НА ЗАГИНАЛИТЕ ПОЛИЦИАИ

На 5 ноември 2014 г. пред постоянната комисия по УТАЖП бе представен доклад за поставяне на Паметник на загиналите полицаи. Вносителят – Асоциация на полицейските началници - предлага той да бъде поставен в градинката около църквата „Свети Седмочисленици” и по-точно в северозападния ѝ край от страната на улица „Паренсов”. Едно на пръв поглед похвално начинание, което провокира редица важни въпроси. Първият е: защо точно в тази градинка? Тя е пълна с най-различни паметници (общо 7 в момента) и най-вероятно е мястото в София с най-голям брой паметници на квадратен метър. Логиката на вносителя е, че това място е най-подходящото, поради близостта му със сградата на МВР, но при това положение трябва ли да преместим Докторския паметник до Министерство на здравеопазването? Помисли ли някой как този паметник се вписва в околната архитектурна среда и дали няма да е в конфликт с вече съществуващите паметници в градинката? Как се преценява кой

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет”

Брой 1

паметник къде да се издигне или има значение само волята на инициаторите и на спонсорите? Дали паметникът се изготвя съобразно с темата и мястото където ще се постави или е виждане на автора по темата, на което после му се търси място? Не трябва ли да има поне официален план за разположението на паметниците и паметните знаци в столицата, ако не и цялостна стратегия.

В началото на 2012 г. в Столична община е внесено предложение за няколко разумни промени от системен характер към Закона за местното самоуправление и местната администрация и Правилника за организация на работата на СОС. С позволение на авторите¹⁷, цитираме предложението дословно:

„...СОС да въведе в действие принципите и разпоредбите на Общия устройствен план в системата „Културно – историческо наследство”/КИН/ като най-обща рамка. На практика се налага да се финансира доразработването на Рамковата програма на ОУП и включените в нея програми, свързани с КИН системата.

Да се изработи цялостна програма за принципите и начините, по които се разполагат паметници и паметни знаци. Тази програма да бъде обвързана с културния календар на Столична община като всяка година може да се преценява кои събития ще бъдат отбелязвани, по какъв начин и къде – дали с мемориал, с

¹⁷ Предложението е подписано от името на сдружение „За защита на район „Лозенец”, гражданско сдружение „Спасение 2000”, Съюз на специалистите по паркове и ландшафт в България, Инициативен комитет за опазване на зелените площи в квартал „Редута”, сдружение „Гражданска инициатива за устойчиво развитие” и гражданско сдружение „Бели брези”

паметник, паметен знак или друга културна проява. Този подход налага осмисляне на дългосрочен културен календар в началото на всеки мандат на СОС. Така сроковете ще позволят проектиране с конкурс.

Програмата да застъпва принципите на устойчивото развитие на градската среда и естетиката:

- Да не се допуска наслагване на нови символи и функции върху вече изградена среда.
- При разработването на подробните устройствени планове за отделните части на града да се проектират отделни схеми, които да отразяват съществуващите паметници и паметни знаци и да предвиждат подходящи места за нови.
- Характерът на паметника да отговаря на духа и паметта на мястото. Да не се търси място за готовия паметник, а паметникът да се проектира съобразно мястото.
- Паметникът да се вгражда в средата и да стимулира развитието ѝ в определена посока.
- Изборът на места да е съобразен с характера на ритуалите и очаквания брой участници в тях.
- При търсенето на места за нови паметници и паметни знаци да се има предвид, че историческите градини, чийто вид трябва да бъде поддържан максимално близък до автентичния, не са подходяща среда за нови символи.
- Столичният общински съвет да взема политическото решение кое определено събитие да се ознаменува и по какъв начин – чрез паметник, фестивал, концерт или друго.
- Изборът на мястото, подходът към средата и конкретните изисквания към паметника или паметния знак да се разработват от експерти. За целта

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет”

Брой 1

предлагаме да се създаде специализиран съвет под ръководството на Главния архитект на СО, Главния художник на СО – нова длъжност и на Главния ландшафтен архитект на СО – нова длъжност.

Да бъде проведен конкурс за концепция с цел определяне на подхода към централната градска част и историческото ѝ ядро. Да бъде създаден самостоятелен експертен съвет за тази част – аналог на ОЕСУТ, което сме предлагали неведнъж...”

Сигурни сме, че и мнозинството от нас – жителите на столицата биха се подписали под тези предложения. Наложително е изготвянето на цялостна концепция/стратегия за разполагане на паметниците, които нямат свое естествено местоположение в името на красивия ни град. Имаме пред себе си негативния пример на центъра на град Скопие, Македония където от няколко години съжителстват умопомрачителен брой и различни по стилистика и времеви препратки паметници и бутафорни сгради.

Концентрацията на паметници в централната част на София ще продължава да изгражда разграничителна „стена” между „жълтите павета” и останалите части на града, докато самият Център загубва самобитния си облик.

Следващият въпрос, свързан с поставянето на паметника е: На кого всъщност е този паметник? В сайта на Асоциацията на полицейските началници, чиято инициатива е издигането му, няма пояснение, освен датировката на един от проектите за паметник, класиран на трето място – 1879 – 2014 г. Това е периода от създаването на българската полиция до наши дни. Проблемът е, че ролята на полицията не е

била еднозначна за това време. Как точно събираме в един паметник полицаите от царство България с милиционерите от народната република, които за известен период от време около и след 9 септември 1944 г. активно се опиват да се изтребят един друг? Това паметник на загиналия криминален полицай ли е или е на всички загинали полицаи (в това число от тайната/политическата полиция)?

Не знаем за вас, но за нас поставянето на паметник на българския полицай/милиционер в компанията на репресираните земеделци (Димитър Гичев и Г.М. Димитров) и точно до бюста на арестувания от същите тези милиционери и обесен през 1947 г. Никола Петков е меко казано проява на лош вкус.

Градинката с мястото на паметника

Ако изборът на мястото е близостта до МВР, какво пречи, паметникът на загиналите полицаи да бъде поставен пред министерството от страната на лъва или на стената на министерството гледаща към градинката на църквата?

Проект „Повишаване активността на гражданския сектор за налагане на прозрачност в работата на Столичен общински съвет“

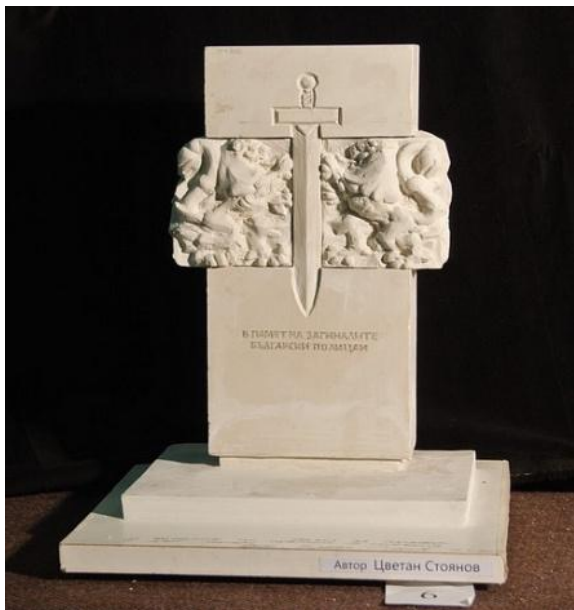

Брой 1

Територията пред МВР

Самата символика на проекта, спечелил конкурса, напомня повече стилистиката от преди 40 – 50 години. За тези, които не са виждали за какво става въпрос прилагаме снимки на спечелили I-во, II-ро и III-то място в конкурса проекти.¹⁸

Първо място - проект с автор Цветан Стоянов

Второ място - проект с автор Марко Боттеро

Трето място - проект с автор Красимир Райков

Както се вижда от фотографиите, два от проектите използват като водещ символ забит в земята меч, в третия присъстват меч и щит. В хералдиката мечът символизира защита и справедливост, в емблематиката означава – „увенчайте ме с лаври“. Като символ олицетворява победа и мир. Меч със забито в земята острие означава, че славната битка е завършена и с победата са

¹⁸ За повече информация относно конкурса посетете страницата на Асоциация на полицейските началници - <http://apn.mvr.bg/default.htm>

Проект „Повишаване активността на
гражданския сектор за налагане на прозрачност
в работата на Столичен общински съвет”

Брой 1

настъпили мир и покой¹⁹. Всичкото това го разбрахме след задълбочено проучване в интернет, където намерихме основно руски източници. Преди това, известно време се питахме какво общо има забитият в камъка меч на крал Артур със загиналите милиционери/полицаи, както предполагахме ще се чудят и много от преминаващите през емблематичната градинка. За хората без специално образование и познания по хералдика и символика, връзката между загиналия полицай и меча би била силно абстрактна.

Питаме се кой одобрява външния вид и символиката на паметниците? Докато разглеждахме намиращите се в градинката на църквата „Свети Седмочисленици“ паметници, за да преценим как новият паметник ще се съотнася към тях, попаднахме на паметника на българските учители-народни будители:

Без претенции да сме изкуствоведи или художествени критици ни се струва, че от фотографията ни гледа класически надгробен паметник. Каква е символиката в него? Дали, че сред нас вече няма български учители-народни будители? Вярно е, че

¹⁹

<http://www.symbolarium.ru/index.php/%D0%9C%D0%B5%D1%87>

българският учител, особено в ролята си на будител е на изчезване. Може би това, което ни се предлага вместо образователна реформа, е да им сложим по едно цвете на учителите-народни будители и да се поклоним пред светлата им памет. Не заслужават ли българските учители и народни будители нещо повече от надгробна плоча, като например красива, идейна композиция/статуя на някоя алея в парка, където благодарни ученици и все още вярващи в образованието усмихнати дечица да поднесат цветя на 1 ноември. Кой одобри подобен проект на паметника и защо реши да го сложи точно на това място? Ако трябва да бъдем честни, стилово чудесно пасва на гроба на Петко Каравелов и смоленския епископ, погребани в другия край на градинката, до самата църква.

Не е ли време след 25 години преход, да започнем да изграждаме устойчиви концепции, да създаваме красота и изящество, които да завещаем на наследниците си и да спрем да решаваме въпросите кампанийно и на парче?! Цитираното по-горе писмо на колегите от Общността на софийските граждански сдружения - Инициатива „Граждани за зелена София” отлежава в общината от 03.02.2012 година... Гражданският сектор притежава сериозен капацитет и познания да подпомогне изготвянето на предлаганите текстове и документи, с което да се въведе ред и системен подход в решаването на въпросите около паметниците (и не само). Би било чудесно, ако Столична община и СОС проявят интерес от оползотворяване на този капацитет и потенциал.

За коментари и предложения по темата сте добре дошли да ни пишете на office@forum-bg.org

Проект „Повишаване активността на гражданския сектор за налагане на прозрачност в работата на Столичен общински съвет“

Брой 1

На 31.10.2014 г. фондация „ФОРУМ“ стартира проект „Повишаване активността на гражданския сектор за налагане на прозрачност в работата на Столичен общински съвет“. Проектът се финансира в рамките на *Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.*

Общата цел на проекта е да насърчи и подпомогне активността на гражданите и неправителствените организации и включването им в процесите на обсъждане и взимане на решения, касаещи териториалното развитие на столицата.

Специфична цел на проекта е да допринесе за повишаване на прозрачността в работата на "Комисията по устройство на територията, архитектура и жилищна политика" към Столичен общински съвет (СОС).

За постигане на тази цел, от месец ноември 2014 г. стартира регулярно наблюдение на седмичните заседания на „Комисията по устройство на територията, архитектура и жилищна политика“ на СОС, последвано от експертен анализ на информацията, представен на разбираем език под формата на месечен бюлетин. Целта на бюлетина е да разпространява разбираема информация сред заинтересовани страни, с което да подтикне повече граждански организации и неформални групи да се включат в дебатите за бъдещето на града.

Проектът предвижда и идентифициране и работа с активни неправителствени организации и неформални групи с цел обединяване на техните усилия за създаване на здравословна, модерна, адекватна и функционална градска среда в

столицата, едновременно съхранявайки нейното културно-историческо наследство.

Период на изпълнение на проекта: 31.10.2014 – 31.10.2015 г.

Общ бюджет: 22 198,40 евро (90% безвъзмездна финансова помощ от Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на ЕИП 2009-2014 г. и 10% съфинансиране от фондация ФОРУМ).

Програмата за подкрепа на НПО в България е част от прилагането на Финансовия механизъм на ЕИП. Тя е на обща стойност от близо 11,8 млн. евро, осигурени от страните донори Исландия, Лихтенщайн и Норвегия. Програмата предоставя финансиране за допустими неправителствени организации, регистрирани в България и има за цел да подпомогне развитието на гражданския сектор и приноса му за социалната справедливост, демокрацията и устойчивото развитие на страната. Оператор на Програмата е Институт „Отворено общество“ – София в партньорство с Фондация „Работилница за граждански инициативи“.

Повече информация за финансиращата програма може да намерите на нейната интернет страница: www.ngogrants.bg

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от фондация "Форум за наблюдение и анализ на публични политики" и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България.